

Pomen Čebelarске knjižnice Janeza Goličnika

Besedilo: **Aleš Rodman**, spec. mng., podpredsednik ČZS

Knjižnica je že od nekdaj prostor, v katerem so zbrana tako dela velikih znanstvenih umov kot zgodbe literatov. Lahko bi rekli, da je knjižnica hram raznovrstnega »zapisanega« znanja, kot so raznovrstne in »pisane« pajske končnice v čebelarstvu. Spomnimo se, kako so že v srednjem veku (in tudi prej) v cerkvenih knjižnicah poleg verskih knjig ročno prepisovali in popisovali tedanja spoznanja, nasvete ali t. i. nauke o učinkovitejšem kmetovanju in podobnem. Seveda pa takrat knjige še niso bile dostopne vsem – znanje je bilo privilegij elite, preprosto ljudstvo pa ne pismeno, čeprav je z ustnim izročilom iz roda v rod ohranjalo resnice in modrosti svojih prednikov. Kar nekaj stoletij je minilo, preden so knjižnice bolj na široko odprle vrata: ne samo za elito, ampak za vse ljudi.

Dandanes je samoumevno, da knjižnica vabi in sprejme vsakega od nas. V sodobni knjižnici se srečujemo ljudje različnih generacij, poklicev, zanimanj. In sodobna knjižnica je spremenila tudi svojo naravo, značaj. Zdaj je postala informacijsko središče z različnimi bazami podatkov in informacij. Poleg knjig ima zdaj na svojih policah številne strokovne in poljudne revije, časopise, zgoščenke, kasete, zemljevide ..., sodobna tehnologija pa omogoča, da imajo knjižnice bogate računalniške baze podatkov in da so povezane s svetovnim spletom. Zdaj postaja njeno delovanje vedno bolj virtualno: posameznik lahko v nekaj sekundah dobi želeno informacijo iz knjižnice z drugega konca sveta. Kljub temu je v naši zavesti knjižnica še vedno prostor s stenami in stropom. In v svoje prostore nas knjižnica vabi tudi z različnimi dogodki, ob katerih se razvija družabno življenje in rojevajo zanimive razprave. Še posebej to velja za t. i. specializirane knjižnice, v katerih se zbirajo ljudje s podobnimi zanimanji.

Tudi čebelarška knjižnica bo povezovala strokovnjake in ljubitelje čebelarstva; v njej se bomo srečevali tako čebelarji kot tisti, ki svet čebelarstva šele začenjajo spoznavati. Na predlog Čebe-

Foto: MB

larske zveze SA-ŠA je UO ČZS poimenoval knjižnico po Janezu Goličniku. Slovenski čebelarji smo sicer lahko ponosni na številne pomembne čebelarje, kot so Anton Janša, Anton Žnideršič, Anton Scopoli, Peter Pavel Glavar in drugi, za Janeza Goličnika pa smo se odločili, ker je prvi prevedel Janševo knjigo »Popolni nauk za vse čebelarje« v slovenski jezik.

Knjižnico smo uredili v prvem nadstropju čebelarškega centra, ki je bilo do zdaj prazno. Ponosni smo, da je knjižnica narejena po sodobnih standardih, in prepričan sem, da je redkost tudi na evropski ravni. Glede na to torej naša čebelarška zveza orje ledino na tem področju.

Naša knjižnica bo imela čitalniški značaj in bo odprta enkrat na teden. Želimo si, da bi jo čebelarji sprejeli za svojo, jo redno obiskovali, v njej izpopolnjevali svoje znanje ali preprosto izmenjali svoje izkušnje. Čebelarški center ima več kot 3000 enot knjižnega gradiva, povedano drugače, gre za bogato izročilo naše kulturne dediščine. Brez dvoma bo knjižnica pripomogla k temu, da bomo to znanje ustrezno ohranili in ga z novimi, sodobnimi deli še bogatili. Z odprtjem knjižnice se uresničujejo dolgoletne želje slovenskih čebelarjev. Zavedamo se namreč, da bo knjižnica omogočala krepitev našega strokovnega znanja in ga hkrati posredovala našim znanjem.

18. junija 2008 je knjižnica postala članica COBISS-a. To pomeni, da je dostopna vsem, ki si želijo čebelarških vsebin. Verjamemo, da bodo

v knjižnico radi zahajali tudi študenti, dijaki in raziskovalci, ki se ukvarjajo s kranjsko čebelo in čebelarstvom. V prihodnje bomo strokovno knjižno gradivo sproti dokupovali in dopolnjevali, tako da bo vedno na voljo aktualna domača in tuja čebelarska literatura. Za prihodnje leto načrtujemo tudi digitalizacijo gradiv, najprej vseh 110 letnikov Slovenskega čebelarja. Naše čebelarsko gradivo bo dostopno prek Digitalne knjižnice Slovenije, ki je eden od ustvarjalcev družbe znanja, podpira pa tudi vseživljenjsko učenje prebivalstva.

Čebelarska knjižnica v Čebelarskem centru Slovenije bo vsem uporabnikom omogočala dostop do čebelarskih vsebin in čebelarskega znanja. S svojimi strokovnimi gradivi bo podpirala učenje, znanstveno-raziskovalno delo in tudi kultur-

no ustvarjanje, utrjevala pa bo tudi našo narodno identiteto v virtualnem okolju, kar bo gotovo pomagalo krepiti prepoznavnost in konkurenčnost Slovenije v Evropski uniji.

Z odprtim knjižnico smo zaokrožili podobo Čebelarskega centra, v katerem so obiskovalcem na voljo raznovrstne storitve, od nas čebelarjev pa je odvisno, koliko in v kolikšni meri jih bomo izkoristili.

Na koncu naj še enkrat izrazim dobrodošlico vsem obiskovalcem naše knjižnice. V njej so vam na voljo tako čebelarsko gradivo in podatkovne baze kot tudi sveže novice. Neizmeren zaklad znanja je na doseg roka – če pridete v knjižnico, je vaš! Obljubimo, da bomo za našo knjižnico skrbeli kot marljive čebele za svoj panj. ■

Življenje in delo Janeza Goličnika

Besedilo: **Marija Lebar**, foto: Arhiv ČZS

Leta 2007 je minilo 270 let od rojstva in 200 let od smrti mozirskega rojaka Janeza Goličnika, znanega čebelarja, prevajalca, narodnega buditelja in duhovnika. Zato smo se mozirski čebelarji odločili, da znamenitemu možu v spomin postavimo doprni kip, delo kiparja Mihe Kača.

V sodelovanju s Čebelarsko zvezo SA-ŠA in občino Mozirje smo septembra lani kip slovesno odkrili, izdali pa smo tudi brošuro o Goličnikovem življenju. Že pred tem so se svojemu dobrotniku poklonili v Grižah in v spomin nanj postavili dve spominski plošči.

Pričujoči članek povzema vsebino omenjene brošure. Pisnih virov za njen nastanek ni bilo veliko. Menda je večina shranjenih v Gradcu, njihovo preučevanje pa bi bilo za čebelarsko društvo tako kadrovske kot finančne preveč zahtevno. Zbrali smo dostopne vire, ki so pod člankom tudi navedeni. Če kateri od bralcev premore še kake dodatne informacije oziroma podatke o Goličniku, bomo veseli, če se nam oglasi.

Premožnima mozirskima tržanoma Marku in Marjeti Goličnik so se v zakonu rodili trije otroci: Janez, Marko in Elizabeta. Janez Evangelist Goličnik je bil rojen 31. januarja 1737. Ker so bili starši zelo pobožni, so oba sinova namenili za duhovniški stan. Hčeri Elizabeti sta tako pripadli obe domačiji v Mozirju.

Kot se namenili starši, sta se Marko in Janez po končani ljudski šoli v Mozirju vpisala na gimnazijo v Ljubljani. Od tam ju je pot učenosti vodila na filozofijo v Gradec, kjer je zlasti Janez dose-

gal izjemne uspehe. Marko je pozneje postal župnik v Rušah, Janez pa je odšel še na višje bogoslovne študije na Dunaj, kjer je bil promoviran za bakalavreja (doktorja) Sv. pisma. Natančna kronologija dogodkov ni znana. Leta 1765 so ga napotili v Gornji Grad, ki je takrat sodil v ljubljansko škofijo. Do leta 1768 je bil alumnus v semenišču v Gornjem Gradu, do leta 1773 je bil kaplan na Vranskem in nato do 1774 v Braslovčah. V Ljubljani je bil več let spovednik pri nunah, tam pa je zaprosil tudi za svojo faro. Ljubljanski škof mu je dodelil faro v Grižah, ki jo je prevzel 16. aprila 1780. Griška fara je v tistem času spadala v braslovško dekanijo, ta pa do leta 1787 v ljubljansko škofijo. 1. junija 1787 je bila skupaj z nekaterimi drugimi dekanijami celjskega okrožja premeščena v lavantinsko škofijo. Zelo si je prizadeval, da je v Grižah postavil novo cerkev.

»Ko je bila lepa cerkev zgotovljena, so si priden gospod Janez lahko od svojega truda nekoliko počili, pa vendar niso nikolj praznovali. Vedno so vedli kaj koristnega početi, posebno zvesto so svoje dolžnosti do svojih ovčic spolnovali. Nova cerkev jih je srčno veselila, in še enkrat raji so v njej svoje duhovske opravke imeli, še bolj iskreno so v nji pridigovali. Še zdaj vedo stari možje od lepih pridig rajnega gosp. Goličnika povedati in radi pristavijo, da so bili Goličnik visoke in verle postave, mičnega in častitega obličja, pa nekoliko kratkega pogleda, zravno pa vsa dobra duša, ki jih je vse rado imelo, vse častilo.«¹